HÖGSKOLAN I BORÅS

Klinisk omvårdnad: Allmän omvårdnad
Clinical Nursing: General Nursing
25,5 högskolepoäng
25,5 credits

Ladokkod: 61SA01
Version: 3.1
Fastställd av: Utbildningsutskottet 2011-09-16
Gäller från: HT 2011

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad (G1N)
Utbildningsområde: Vård
Ämnesgrupp: Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap
Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll
I kursen integreras vårdvetenskapliga deldicipliner vilka behandlar allmän omvårdnad som utgår från människans behov i livets olika faser. Deldiciplinernas centrala begrepp, teorier och värden studeras. Sjuksköterskans kompetensområden: omvårdnad, forskning, utveckling, utbildning och ledarskap ligger till grund för kursens innehåll.

I kursen studeras sjuksköterskans vårdande roll och funktion i allmän omvårdnad. Kursen behandlar människans naturliga utveckling samt människans grundläggande behov i olika åldrar och förändringar i livet. Teorier om människans utveckling från barn till äldre utgör en grund för att förstå vilka behov som är gemensamma respektive åldersrelaterade. Olika kulturella företeelser i vårdandet problematiseras. Innehållet relateras till vårdvetenskapens centrala begrepp. Lärande som ett grundläggande mänskligt behov problematiseras i relation till kursens övriga innehåll. Närståendes betydelse för hälsa och ohälsa lyfts fram.

I kursen studeras också sjukvårdens organisation, stödfunktioner och arbetsfördelningsmodeller. Vidare behandlas vårdhygieniska rutiner av betydelse för såväl patientens som vårdarens säkerhet. Dessutom tränas kritisk granskning av vårdvetenskaplig text, informationssökning samt dokumentation av vetenskaplig rapportering. I kursen vidareutvecklas förmågan att analysera och argumentera kring etiska problemställningar som kan uppstå i samband med allmän omvårdnad. Förmåga att reflektera över, kritiskt granska och värdera det egna förhållningssättet i vårdandet samt vårdrelationens betydelse i omvårdnadsarbetet uppmärksammas.

Mål
Kursens syfte är att studenten tillägnar sig grundläggande teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter i allmän omvårdnad som utgår från människans behov under livets olika faser.

Kunskap och förståelse
Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna redogöra för
- människans livscykel och behov ur ett utvecklingsteoretiskt perspektiv
- hur kön, etnicitet, ålder och socioekonomiska faktorer kan ha betydelse för människans hälsa
- vårdorganisationens struktur och utveckling
- lärande som ett grundläggande behov
- samtalets betydelse i vårdandet
- beskriva innebörden i evidensbaserat vårdande
- beskriva innebörden i hållbar utveckling utifrån ett hälsoperspektiv.

Färdighet och förmåga
Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna

- tillämpa vårdvetenskapliga begrepp och teorier med relevans för allmän omvårdnad
- under handledning identifiera, planer genomföra, utvärdera och dokumentera vård i relation till människans grundläggande behov
- tillämpa gällande författningar och säkerhetsföreskrifter inom allmän omvårdnad
- identifiera vårdadministrativa samverkansformer, stödfunktioner och arbetsfördelningsmodeller
- tillämpa vårdhygieniska principer
- identifiera, analysera och argumentera kring vårdetiska ställningstaganden och dilemman inom allmän omvårdnad
- tillämpa kommunikation och samtala med patienter, närstående och medarbetare
- göra patienten delaktig i sin vård samt stödja en varaktig kunskapsutveckling och förståelse hos patienten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt
Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna

- identifiera och värdera patientens resurser och hinder för hälsa och ohälsa
- kritiskt granska och värdera det egna förhållningssättet i vårdandet
- värdera närståendes betydelse för patientens hälsa och ohälsa.

Undervisningsformer

Undervisningen består av kliniska studier såväl teoretiska som verksamhetsförlagda. De verksamhetsförlagda studierna utgör 7,5 högskolepoäng. Undervisning bedrivs i form av föreläsningar, seminarier och olika former av tillämpnings¬övningar enskilt eller i grupp.

I föreläsningarna ges en översikt av kursens innehåll, orientering om aktuella frågeställningar och perspektiv inom studieområdet samt en hjälp för studenten att strukturera kursens olika moment. I gruppövningar och seminarier sker en reflekterande bearbetning och tillämpning av kursens litteratur och övriga innehåll.

Verksamhetsförlagd utbildning innebär tillämpade och problemorienterade studier i relation till allmän omvårdnad. Studierna är koncentrerade på mål, medel och metoder i vårdandet och i mötet med patienter, närstående och yrkesverksamma. En sjuksköterska är studentens handledare inom området. Målformulering, planering och utvärdering sker i samverkan mellan student, handledare och lärare.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Kursen examineras genom två individuella skriftliga tentamina och skriftliga inlämningsuppgifter. För godkänd kurs krävs också aktivt och godkänt deltagande vid obligatoriska seminarier och tillämpningsövningar samt godkänd prestation vid verksamhetsförlagda studier.

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Institutionsstyrelsen begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig. Student som inte godkänts under verksamhetsförlagda studier har möjlighet till ytterligare en studieperiod, så snart det finns organisatoriska möjligheter. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper och färdigheter. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

Övrigt

Obligatorisk kurs i Sjuksköterskeutbildning 180 hp.

Efter avslutad kurs erhåller studenten högskolepoäng fördelat på vårdvetenskapens deldiscipliner enligt följande:
- Klinisk omvårdnad, 15,5 hp
- Vårdandets etik, 1,5 hp
- Vårdandets didaktik, 1,5 hp
- Vårdandets sociologi och psykologi, 1,5 hp
- Vårdutveckling och ledarskap, 2 hp
- Vetenskaplig teori och metod, 2 hp
- Vårdandets teori, filosofi och idéhistoria, 1,5 hp

Bilaga: Litteraturlista för Klinisk omvårdnad: Allmän omvårdnad (61SA01)

Ahrne, G. (2007). *Att se samhället.* (s.54-82). Malmö: Liber. 29 s.

Berg, L-E. (2003). Den sociala människan: Om den symboliska interaktionismen. Ingår i P. Månsson (Red.), *Moderna samhällsteorier, traditioner, riktningar, teoretiker* (s. 168-183). Stockholm: Prisma. 21 s.

Bergh, M. (2003). Sjuksköterskans pedagogiska funktion och kompetens i mötet med närstående. Ingår i E. Pilhammar Andersson (Red.), *Pedagogik inom vård och omsorg* (s. 57- 80). Lund: Studentlitteratur. 23 s.

Dahlberg, K. & Segesten, K. (2010). *Hälsa & vårdande i teori och praxis.* (Kap. 2, 3 och 5). Stockholm: Natur & Kultur. 183 s.

Edberg, A-K. (Red.). (2002). *Att möta personer med demens.* Lund: Studentlitteratur. 185 s.

Edwinson Månsson, M. & Enskär, K. (Red.). (2008). *Pediatrisk vård och specifik omvårdnad.* (Kap 1 - 8). Lund: Studentlitteratur. 78 s.

Ekebergh, M. (2009). *Att lära sig vårda med stöd av handledning.* (Kap.1-5 och sid. 81-89.) Lund: Studentlitteratur. 74 s

Ericson, E. & Ericson, T. (2002). *Klinisk mikrobiologi: Infektioner, immunologi, sjukvårdshygien.* Stockholm: Almqvist & Wiksell. 316 s.

Fieretos, I. (2002). Patienten som kulturobjekt. Ingår i F. Magnússon (Red.), *Etniska relationer i vård och omsorg* (s. 147-176). Lund: Studentlitteratur. 30 s.

Friberg, F. (2003). Pedagogiska traditioner av betydelse för patientundervisning. Ingår i E. Pilhammar Andersson (Red.), *Pedagogik inom vård och omsorg.* (s. 27-56). Lund: Studentlitteratur. 29 s.

Friberg, F. (red.) (2006). *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten.* (s. 3-82). Lund: Studentlitteratur. 79 s.

Gamnes, S. (2005). Kärlek, närhet och sexualitet. Ingår i N. J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A. Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad. Del 3.* (s. 39-79). Stockholm: Liber. 41 s.

Gaunt, D. (2002). Äldre invandrare. Ingår i F. Magnússon (Red.), *Etniska relationer i vård och omsorg* (s. 61-79). Lund: Studentlitteratur. 18 s.

Hansson-Scherman, M. (2002). *Den besvärlige patienten.* Lund: Studentlitteratur. 115 s.

Housden, M. (2004). *Flickan med de röda skorna: Berättelsen om Hannah, min älskade flicka som dog i cancer.* Malmö: Bra böcker. 219 s.

Inde, M. (2007). *Patientnärmre vård - hur gör man? Framtidens vårdmodell.* (s. 20-80). Karlstad: Landstinget i Värmland. 61 s.

Institutionen för vårdvetenskap. (2006). *Riktlinjer för formalia vid skriftliga studieuppgifter.* [Kompendium] Borås: Institutionen för vårdvetenskap. Högskolan i Borås. Forskningsenheten. 9 s.
Hämtad från: http://www.hb.se/wps/portal/vhb/ länk: Student / Examensarbete

Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (2005). Om omvårdnad. Ingår i N. J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A. Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad del 1* (kap 3, s. 78-103). Stockholm: Liber. 25 s.

Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (Red.) (2006). *Grundläggande omvårdnad del 2*. Stockholm: Liber. 356 s.

Kristoffersen, N. J. (2006). Teoretiska perspektiv på omvårdnad. Ingår i N. J. Kristoffersen, F. Nordvedt & E-A. Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad del 4* (s. 13-101, 172-176, 196-218). Stockholm: Liber. 116 s.

Lantz, B. (2011). *Den statistiska undersökningen.* Lund: Studentlitteratur.

Mathisen, J. (2005). Livets slut. Ingår i N. J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A. Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad. Del 3.* (s. 271-319). Stockholm: Liber. 88 s.

Nilsson, E., Norén-Winsell, E. & Djärv, S. (1999). *Administration och arbetsledning i vård och omsorg.* (s. 36-67). Lund: Studentlitteratur. 32 s.

Nilsson, K. (red.) (2005). *Att vara chef och ledare för omvårdnadsarbete.* (s. 79-100). Lund: Studentlitteratur. 21 s.

Pilhammar Andersson, E. (2007). Centrala begrepp av betydelse för patientundervisning. Ingår i B. Engström (Svensk sjuksköterskeförening) *Patientundervisning och patienters lärande.* (s. 12-30). Stockholm: Gothia. 19 s.

Robertson, E. (2009). *Genusmedvetenhet i vårdande, varför behövs det?* Särtryck. 30 s. Tillhandahålles vid institutionen.

Rönnberg, L. (2007). *Hälso- och sjukvårdsrätt.* (s.141-263). Lund: Studentlitteratur. 122 s.

Smirthwaite, G. (2007). *(O)jämnställdhet i hälsa och vård: En genusmedicinsk kunskapsöversikt.* (s.40-54). Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. 15 s.
Hämtad från: http://brs.skl.se/brsbibl/kata_documents/doc39045_1.pdf

Socialdepartementet. (2006). *Nationell IT-strategi för vård och omsorg.* Stockholm: Regeringskansliet. 36 s.
Hämtad från: http://www.regeringen.se/sb/d/5693/a/60373

Socialstyrelsen. (2004). *Patientsäkerhet och patientsäkerhetsarbete: En översikt.* Stockholm: Socialstyrelsen, 57 s.
Hämtad från: http://www.socialstyrelsen.se/

Socialstyrelsen. (2006). *Att förebygga vårdrelaterade infektioner: Ett kunskapsunderlag.* Stockholm: Socialstyrelsen. 461 s.
Hämtad från: http://www.socialstyrelsen.se/

Stryhn, H. (2007). *Etik och omvårdnad.* (s.73-155). Lund: Studentlitteratur. 82 s.

Sveriges kommuner och landsting. (2006). *Handbok för hälso- och sjukvård.*
Hämtad från: http://www.1177.se/handboken/

Sårbehandling: Lokalt vårdprogram för personal inom hälso- och sjukvården i Södra Älvsborg. Vårdsamverkan ReKo Sjuhärad och KOLA. 106 s.
Hämtad från: www.vgregion.se/sarbehandling

Tamm, M. (2002). *Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom.* (Kap 2, 3, 4 och 6). Lund: Studentlitteratur. 111 s.

Tornstam, L. (2011). *Åldrandets socialpsykologi.* (s. 25-52 och 220-231). Stockholm: Norstedt. 130 s.

Wiklund, L. (2003). *Vårdvetenskap i klinisk praxis.* (Kap 6: s.186-226). Stockholm: Natur och Kultur. 41 s.

Willman, A., Stoltz, P. & Bahtsevani, C. (2011). *Evidensbaserad omvårdnad: En bro mellan forskning och klinisk verksamhet.* (3:e upplagan). Lund: Studentlitteratur. 192 s.

Artiklar

Axelsson, E. & Määttä, S. (2007) Taktil massage som behandling för ungdomar med anorexia nervosa. *Vård i Norden, 27*(3), 35-39. 5 s.

Belza, B., Walwick, J., Shiu-Thornton, S., Schwartz, S., Taylor, M. & LoGerfo, J. (2004). Older adult perspectives on physical activity and exercise: Voices from multiple cultures. *Preventing Chronic Disease, 1*(4), 1-12. 12 s.

Dahlberg, K. & Ekebergh, M. (2008, februari). To use a method without being ruled by it: Learning supported by drama in the integration of theory with healthcare practice. *The Indo-Pacific Journal of Phenomenology, 8* (Special Edition). 20 s.

Friberg, F., Andersson, E.P. & Bengtsson, J. (2007). Pedagogical encounters between nurses and patients in a medical ward: A field study. *International Journal of Nursing Studies, 44*(4), 534-44.
11 s.

Sandman L, Ågrén-Bolmsjö I. & Westergren A. (2008). Ethical considerations of refusing nutrition after stroke. *Nursing Ethics, 15*(2), 147-159. 13 s.

Suhonen, R., Välimäki,.M., Katajisto, J. & Leono-Kilpi, H. (2007). Hospitals' organizational variables and patients perceptions of individualized nursing care in Finland. *Journal of Nursing Management, 15*(2),197-206. 10 s.

Ågrén-Bolmsjö, I., Edberg A-K., & Sandman, L. (2006). Analysing nurses' everyday ethical problems in dementia care in a

nursing home context using a teleological model. *Nursing Ethics, 13*(4), 340-59. 20 s.

Därutöver tillkommer ett antal författningar som kan hittas i t.ex.: Raadu, G. (2011 eller senaste upplagan). *Författningshandbok för personal inom hälso- och sjukvården.* Stockholm: Liber.

2011-04-20 EFN/cny
Beredningsgruppen: 2011-06-07